

Daas Zekeinim, Bereishis 47:29

ועשית עמדי חסד ואמת. כלו', אמת שאתה חייב לקברני, (אבל אינך חייב לקברני) בארץ כנען לכך אני מפיס אותך שתעשה עמי חסד ואמת ותטרח לקברני לשם

Rabbeinu B'Chaya

אל נא תקברני במצרים. בקש ממנו שני דברים, שלא יקברנו במצרים ושיקברנו בארץ ישראל. שלא יקברנו במצרים שלא יעשוהו מצרים ע"ז, שהרי כשם שנפרעין מן העובדים כך נפרעים מן הנעבדים שנאמר (שמות יב:יב) "ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים". ושיקברנו בארץ ישראל לפי שהאבות תאבים ומחבבים קברות ארץ ישראל, לפי שהיא ארץ קדושה מכפרת העונות, כענין שכתוב (ישעיה לג:כד) "העם היושב בה נשוא עון"¹. וכתוב (דברים לב:מג) "וכפר אדמתו עמו". ושם שער השמים להכנס התפלות והקרבתות, והנשמות הזכות נכנסות דרך שם ושבות לשרשם, על כן הצדיקים מתאווים למות בארץ ישראל, כדי שתמצא הנפש החכמה פתח פתוח ולא תצטרך לטרוח ולהתגלגל, ועוד שמתי ארץ ישראל חיים תחלה לימות המשיח אבל מתי חוצה לארץ אינם חיים אלא ע"י צער גלגול מחילות

Daas Zekeinim 47:30

אנכי אעשה כדברייך. מדרש, כשם שאתה מצוני, כך אני מצוה לאחי בשעת מיתתי להעלותי מכאן, וכן מצינו שאמר לאחיו "פקד יפקד אלהים אתכם" וכו'. ונ"ל דלהא ניחא² הא דפרש"י ב" ואלה שמות³ שסימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף, שבלשון זה ד"פקוד יפקוד" יהיו נגאלים. שהרי מצינו שיוסף אמר ב"פ' פקוד יפקוד אלהים אתכם", ואמר הכא שיוסף אמר שיעשה כדברי יעקב, ואם כן גם יעקב אמר בצוואה פקוד יפקוד אלהים אתכם

¹ the people that dwell therein shall be forgiven their iniquity - העם הישב בה, נשא עון¹

² it is good

³ Ex.3:16-18

לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם במצרים

ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הקנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסים אל ארץ זבת חלב ודבש

ושמעו לקולך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אלי יהוה אלהי העבריים נקרה עלינו ועתה גלגלה לא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו

Rashi

ושמעו לקולך. מפיון שתאמר להם לשון זה, ישמעו לקולך, שכתב סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף, שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם "ואלהים פקד יפקד אתכם" יוסף אמר להם, פקד יפקד אלהים אתכם

Baal HaTurim 50:24

אנכי מת ואלהים פקד יפקד אתכם פירוש אנכי ב"ו, היום כאן ומחר בקבר, אבל הקב"ה מלך חי וקים הוא יפקד אתכם. ורמז שני פעמים פ"א פ"א, פירוש כשם שמלכתי פ' שנים כך יבוא לכם גואל בן שמונים שנה. אי נמי "יפקוד" לשון חסרון, כמו "ולא נפקד ממנו איש" רמז מנין "פקוד" חסר מארבע מאות שנה וישאר רד"ו

Rabbeinu B'Chaya 50:24

וישבע יוסף את בני ישראל. היה הכתוב ראוי לומר "וישבע יוסף את אחיו" אלא מלמד שהשביע לכל מי שהוא מבני ישראל ואפילו העתידים להיות, ואמר להם **פקד יפקד אלהים אתכם**, ולכך השתדל משה רבינו ע"ה שהעלה את עצמותיו וחשש לשבועתו של יוסף, הוא שכתוב (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל, באר הכתוב כי מפני השבועה שהשביע את בני ישראל לקח הוא בעצמו, כאלו יוסף השביעו בזה והנה זכה יוסף שיעלה משה רבינו ע"ה את עצמותיו באוכלוסא, הוא שכתוב (יהושע כד:לב) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם, שהרי בידוע כי משפט הלויה בקבורתו של צדיק הוא באוכלוסא שהוא ששים רבוא, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל⁴, כנתינתה כך נטילתה, מה נתינתה בששים רבוא אף נטילתה בששים רבוא

והעליתם את עצמותי מזה, מן המקום הזה, יש שפירשו כי כל שבט ושבט העלו עצמות השבטים כגון שתאמר שבט ראובן העלה עצמות ראובן אביהם, ושבט יהודה העלה עצמות יהודה אביהם וכן כל שבט ושבט

Vayikra 26:42

וְזָכַרְתִּי, אֶת-בְּרִיתִי יַעֲקֹב; וְאֶת-בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶת-בְּרִיתִי אַבְרָהָם, אֶזְכֹּר--וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר

---

⁴ Megillah 29a